

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van**Kenmerk**

Z/22/036280 / D/22/048504

Portefeuillehouder

Bob Duindam

Portefeuille

Jeugdzaken en jeugdzorg

Opsteller

Verkerk, Laura

Onderwerp

Bescherming in Beweging

Kennisnemen van

Deze raadsinformatiebrief over bescherming in beweging

Inleiding

De gemeente Oudewater is voorjaar 2020 gestart met de pilot 'vereenvoudiging jeugdbescherming' vanuit het Regionale Transformatiefonds jeugd Utrecht West (<https://transformatieutrechtwest.nl/transformatie-utrecht-west/pilot-veiligheidsketen/>). Hierdoor komen gezinnen waar zorgen zijn over de veiligheid van het kind eerder in contact met Stadsteam dan voorheen, waardoor we met succes ingrijpen in de keten. Hierover is de gemeenteraad zomer 2020 geïnformeerd en in het eerste kwartaal van 2021 zijn de eerste resultaten gedeeld. Bij de laatste raadsinformatiebrief is toegezegd om de gemeenteraad begin 2022 te informeren over de voortgang.

Inmiddels noemen we deze pilot een beweging, omdat het een verandering beoogt, die zich voortdurend ontwikkelt. *Bescherming in beweging* is een samenwerking van de vijf gemeenten in Utrecht-West, Samen Veilig Midden-Nederland (zowel Veilig Thuis als de Gecertificeerde Instelling), de Raad voor de Kinderbescherming en de William Schrikker Stichting Jeugdbescherming & Jeugdreclassering (WSS). Dit zijn instanties die samen de jeugdbeschermingsketen vormen, die handelen als er (ernstige) zorgen zijn om de veiligheid van een kind. Voor 2022 is Utrecht West één van de zes landelijke proeftuinen voor het nieuwe landelijke toekomstscenario van kind- en gezinsbescherming. Landelijk wordt ook (h)erkend dat de jeugdbeschermingsketen er anders moet uitzien. Daarom is er een landelijk toekomstscenario opgesteld hoe de kind- en gezinsbescherming er over 5 tot 10 jaar (2026-2031) uit zou moeten zien. Meer hierover is te lezen in het volgende bericht van de VNG: <https://vng.nl/nieuws/gemeenten-enthousiast-over-toekomstscenario-kindbescherming>

Kernboodschap**1. Doelen van "Bescherming in Beweging"**

Het algemene doel is om de keten van de jeugdbescherming te verbeteren en te vereenvoudigen. Deze beweging komt voort uit de problemen die in de praktijk ervaren worden. Zo ligt er een grote druk op de medewerkers en instanties in de jeugdbeschermingsketen, is er een toename in het aantal jeugdigen in deze keten, is er een stijging van kosten en zijn er lange doorlooptijden. Daarnaast bleek dat bij de professionals van de diverse instanties weinig samenwerking en eenheid was. De doelen zijn als volgt concreter verwoord:

- Het inkorten van de jeugdbeschermingsketen. Dat wil zeggen: het verkorten van de gemiddelde tijd tussen de eerste melding van een zorg over een kind en de start van hulpverlening en bescherming. En: het verminderen

van het aantal beroepskrachten met wie het gezin achtereenvolgens te maken krijgt en het ontdebelen van werk;

- Betere beslissingen door gezamenlijke besluiten door de verschillende instanties in de keten.
- Er komen minder kinderen in de jeugdbeschermingsketen *doordat* er meer oplossingen worden gerealiseerd in en met de gezinnen in de eigen omgeving;
- De veiligheid van de kinderen blijft tenminste even goed als nu en zo mogelijk beter gegarandeerd;
- De rechtsbescherming^[1] van kinderen en ouders blijft ten minste even goed als nu en wordt waar mogelijk beter gegarandeerd;
- De tevredenheid van ouders en jeugdigen over het optreden van deze instanties stijgt;
- De werkdruk bij de deelnemende instanties neemt af en het werkplezier van de medewerkers neemt toe.

2. Samenvatting van de resultaten van de pilot Vernieuwing Jeugdbescherming in 2021

De resultaten sinds zomer 2020 van de beweging zijn in Oudewater:

- Het aantal zaken SAVE-begeleiding^[2] neemt sterk af. In Oudewater werden in 2019 in totaal 22 kinderen door SAVE in een vrijwillig kader begeleid. Na medio 2020 zijn er geen nieuwe trajecten meer gestart en in de eerste helft van 2021 is er geen SAVE-begeleiding ingezet voor kinderen uit Oudewater. Dit betekent dat de lokale teams gezinnen met zorgen over de veiligheid van kinderen zelf begeleiden. Eerder kregen deze gezinnen hulp van SAVE, de partij, die ook aan zet is als verplichte hulp voor ouders is afgegeven. Hulp van een lokaal team wordt door ouders als laagdrempeliger ervaren dan hulp van SAVE.
- De betrokken partijen om een gezin werken veel meer samen dan voorheen. Het gaat om Veilig Thuis, Stadsteam Oudewater, de politie, sociaal team volwassenen en de Raad voor de Kinderbescherming.
- Het aantal jeugdigen met verblijf in de zwaarste categorie voorzieningen is in de hele regio Utrecht-West in 2021 gedaald. Dit kan niet zonder meer geheel worden toegeschreven aan *Bescherming in beweging*, maar *Bescherming in beweging* vergroot wel de alertheid zowel aan de voorkant bij de vraag of er een alternatief is voor plaatsing in een residentie als aan de achterkant bij de vraag hoe het verblijf in een residentie zo kort mogelijk kan duren. Voor uithuisgeplaatste kinderen die in een instelling verblijven denkt het lokale team actief met de jeugdbescherming en het gezin mee over het perspectief en over de mogelijkheden van terugkeer naar het gezin of naar een gezinsvorm wanneer terug naar huis niet mogelijk is.
- Het aantal OTS'en^[3] is in Utrecht-West tot op heden niet gedaald. In de 1^e helft van 2021 is er zelfs een lichte stijging. Dit kan diverse oorzaken hebben, waaronder de grotere druk op jeugdigen en gezinnen door de lange duur van de coronamaatregelen. Dit wordt in 2022 nog verder onderzocht.
- In de periode tussen 2015 en 2020 was het genoemde overleg tussen de diverse partijen die verplichte hulp kunnen inzetten (Gecertificeerde Instellingen) en de lokale teams in Utrecht-West nauwelijks van de grond gekomen. Deze samenwerking en afstemming heeft in 2021 steeds meer vorm gekregen.

3. Verder met dezelfde veranderstrategie in 2022

De werkwijze voor 2022 beoogt dezelfde doorgaande verander- en leerstrategie als in 2021. Belangrijke voorwaarden voor deze verandering zijn

Het begint bij de gemeente en het lokale team

De eerste voorwaarde voor een verbetering van de jeugdbeschermingsketen is een goed werkend lokaal team dat zelf rechtstreeks werkt met de gezinnen voor *vrijwillige ondersteuning*. Het lokale team moet om kunnen gaan met situaties die een risico kunnen zijn voor de veiligheid van het kind of een van de ouders. Dit vraagt professioneel werken van de medewerker, maar evenzeer steun voor de medewerker door een gedragsdeskundige en/of teamleden en steun van de leiding van het team, de organisatie en van de gemeente inclusief het college van B&W.

Samenwerking lokaal team – instanties jeugdbeschermingsketen

De tweede voorwaarde voor werken aan oplossingen in de eigen omgeving is een nauwe samenwerking tussen het lokale team en de instanties uit de veiligheidsketen. Ze moeten gezamenlijk uitgaan van de vraag van het gezin en van de eigen regie van inwoners.

Leren van de praktijk

Dit gebeurt door tijd te nemen voor reflectie en op gestructureerde wijze, bijv door methodische leerbijeenkomsten.

Verandering werkwijzen van organisaties

De doelen en de gezamenlijke ambitie kunnen op termijn niet worden gerealiseerd zonder organisatorische

veranderingen, zoals ook het landelijk toekomstscenario beschrijft. Er mag en moet nagedacht worden over een andere inrichting van de deelnemende organisaties in de jeugdbeschermingsketen.

4. Focus voor 2022-2025

De regionale agenda jeugd 2022-2015 die op 23 december jl. is vastgesteld door de gemeenteraad, beschrijft dat er regionaal wordt samengewerkt aan o.a. de volgende ambitie en resultaten voor 2022 – 2025.

Ambitie: Tijdige hulp voor jeugdigen bij (dreigende) uithuisplaatsing en beschermingsmaatregelen

Resultaten:

1. Er is overzicht van alle kinderen met maatregelen, en tijdens en na verblijf en de hiervoor nodige ketensamenwerking.
2. Er vindt monitoring en analyse plaats op toe/afname van verblijf en maatregelen.
3. Er is inzicht in wat er extra nodig is in de regio Utrecht West om zo thuis mogelijk op te groeien.

Concreet bij resultaat 3 zal onderstaande worden opgepakt in 2022:

Rechtsbescherming	In de huidige situatie is er kritiek op (het gebrek aan) de rechtsbescherming, zowel formele mogelijkheden (beroep- en bezwaarprocedure) als meer informeel, dus geen goed feitenonderzoek etc.) <i>Bescherming in beweging</i> en de partijen in de gemeente Utrecht hebben afgesproken samen het onderwerp rechtsbescherming uit te werken. Dit kan bijvoorbeeld door zowel in Utrecht als in Utrecht-West voorbeelden per fase te verzamelen en gezamenlijke leerbijeenkomsten te houden.
Melding Veilig Thuis	De meeste meldingen bij VT komen van de politie. De deelnemers in Bescherming in beweging hopen in 2022 met de politie te kunnen bespreken in welke gevallen de politie geen melding bij VT doet, maar het gezin direct kan koppelen aan het lokale team.
Naar de Rechter	Bescherming in beweging gaat de plek van het Raadsonderzoek in de keten onder de loep nemen. Het vroegtijdig betrekken van de Raad voor de Kinderbescherming kan namelijk duidelijkheid creëren over de (on)mogelijkheden van een maatregel, maar vroegtijdige betrokkenheid kan ook juist averechts werken.
Rol van de rechter	In 2022 hopen door gesprekken te horen wat de rechter nodig heeft van de instanties in iedere fase en over de vraag wat de rechterlijke macht zelf kan doen om de bescherming van kinderen en de rechtsbescherming van alle gezinsleden te verbeteren.
Terugdringen verblijf	In incidentele gevallen is het in <i>Bescherming in beweging</i> in 2021 gelukt om plaatsing van jeugdigen in een voorziening te voorkómen door als lokaal team, andere gemeentelijke diensten, de school, VT, de Gecertificeerde Instelling samen met de gezinsleden een alternatief samen te stellen dat in geen enkele 'box' van producten paste. Dit willen we in 2022 versterkt voortzetten. Tevens is in <i>Bescherming in beweging</i> een overzicht gemaakt van alle jeugdigen in de open en gesloten voorzieningen en er is een begin gemaakt met extra analyse en extra inzet per jeugdige om de opnameduur te verkorten en sneller een perspectief voor de jeugdige in de eigen leefomgeving te creëren.
Opvoedperspectief en voogdij	Wanneer een kind in een pleeggezin woont komt op enig moment de vraag naar voren of het kind terug naar huis kan, of dat het pleeggezin de plaats moet worden waar het kind verder zal opgroeien. Het besluit heeft grote gevolgen, omdat vanaf dat moment niet meer aan terugplaatsing wordt gewerkt. In 2022 willen we dit aan de hand van actuele voorbeelden uitdiepen, hetzij in Utrecht-West, hetzij in Utrecht. In Oudewater gaan we door met het onderzoeken van de mogelijkheden van pleegouder- en burgervoogdij.

[1] Definitie volgens Raad van State is *'het geheel van mogelijkheden in een samenleving om (achteraf) op te komen tegen besluiten en handelingen van overheidsorganen'*.

[2] SAVE-begeleiding is hulp die wordt gegeven om te voorkomen dat de rechter verplichte hulp voor ouders moet inzetten.

[3] Bij **ondertoezichtstelling** krijgen ouders verplicht hulp bij het opvoeden van hun kind. Ouders nemen samen met de gezinsvoogd beslissingen over het kind.

Financiën

De kosten voor Bescherming in Beweging worden ook in 2022 betaald uit de regionale gelden Jeugd Utrecht West. Daarnaast is Utrecht West ook bestempeld als een proeftuin landelijk, waardoor er extra middelen vrijkomen om de beweging verder door te ontwikkelen. In de vorige raadsinformatiebrief is aangegeven dat eind 2021 een business case van verschuiving van taken en budget van Samen Veilig Midden Nederland naar Stadsteam volgt. Omdat nog niet alle benodigde cijfers beschikbaar zijn, zullen we deze verschuiving van gelden meenemen bij de raadsbijeenkomst in januari 2022.

Vervolg

Bescherming in beweging is in 2021 uitgegroeid tot een gezamenlijke beweging van de vijf gemeenten in Utrecht-West en de partners in de beschermingsketen. Alle deelnemers hebben de ambitie om deze gezamenlijke beweging in 2022 en volgende jaren door te zetten.

Bijlagen

Geen.
